

**Informacja o sytuacji
Krajowych Instytucji Płatniczych (KIP)
i Biur Usług Płatniczych (BUP)
w IV kwartale 2014 r.**

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego

Warszawa, kwiecień 2015 r.

Plan prezentacji

CHARAKTERYSTYKA KIP i BUP

LICZBA I WARTOŚĆ TRANSAKCJI PŁATNICZYCH KIP i BUP

FUNDUSZE WŁASNE KIP

NADZÓR NAD BUP

DZIAŁANIA NADZORCZE KNF WOBEC KRAJOWYCH INSTYTUCJI PŁATNICZYCH

DZIAŁANIA NADZORCZE KNF WOBEC BIUR USŁUG PŁATNICZYCH

Charakterystyka KIP i BUP

- Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych wprowadziła dwie nowe kategorie podmiotów na polskim rynku finansowym – **Krajowe Instytucje Płatnicze (KIP)** oraz **Biura Usług Płatniczych (BUP)**.
- Prowadzenie przez KIP działalności w zakresie usług płatniczych wymaga udzielenia zezwolenia przez Komisję Nadzoru Finansowego. Zezwolenie może być wydane wyłącznie osobie prawnej z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na jej wniosek.
- Wydanie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze KIP następuje pod warunkiem stwierdzenia przez KNF spełnienia przez podmiot ubiegający się o zezwolenie warunków niezbędnych do świadczenia usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej, na które składają się wymogi kapitałowe, personalne oraz organizacyjne.
- Na koniec 2014 r. zezwolenia na świadczenie usług płatniczych posiadało 28 KIP.
- Ze względu na skalę działania i rodzaj świadczonych usług KIP można podzielić na 3 grupy:

GRUPA A: KIP, które jednocześnie prowadzą działalność jako agenci rozliczeniowi na podstawie zgody Prezesa NBP (kapitał założycielski w kwocie co najmniej 125 tys. EUR),

GRUPA B: KIP, które świadczą kilka usług płatniczych (kapitał założycielski w kwocie co najmniej 125 tys. EUR),

GRUPA C: KIP, które świadczą wyłącznie usługę przekazu pieniężnego (kapitał założycielski w kwocie min. 20 tys. EUR).

Charakterystyka KIP i BUP

- Biura usług płatniczych to podmioty, obejmujące osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa o usługach płatniczych przyznaje zdolność prawną (m.in. spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna), świadczące wyłącznie usługę przekazu pieniężnego na terytorium Polski, dla których średnia wartość transakcji płatniczych z poprzednich 12 miesięcy nie przekracza 500 tys. EUR miesięcznie.
- Prowadzenie działalności w charakterze biura usług płatniczych wymaga uzyskania wpisu do elektronicznego Rejestru Usług Płatniczych prowadzonego przez KNF.
- W odróżnieniu od krajowych instytucji płatniczych, biura usług płatniczych nie podlegają m.in.:
  - wymogom kapitałowym,
  - ograniczeniom w zakresie łączenia środków pieniężnych, przyjętych w celu wykonania transakcji płatniczych ze środkami posiadanymi z innego tytułu,
  - ograniczeniom w działalności inwestycyjnej,
  - obowiązki badania rocznych sprawozdań finansowych przez biegłych rewidentów.

Liczba i wartość transakcji płatniczych KIP

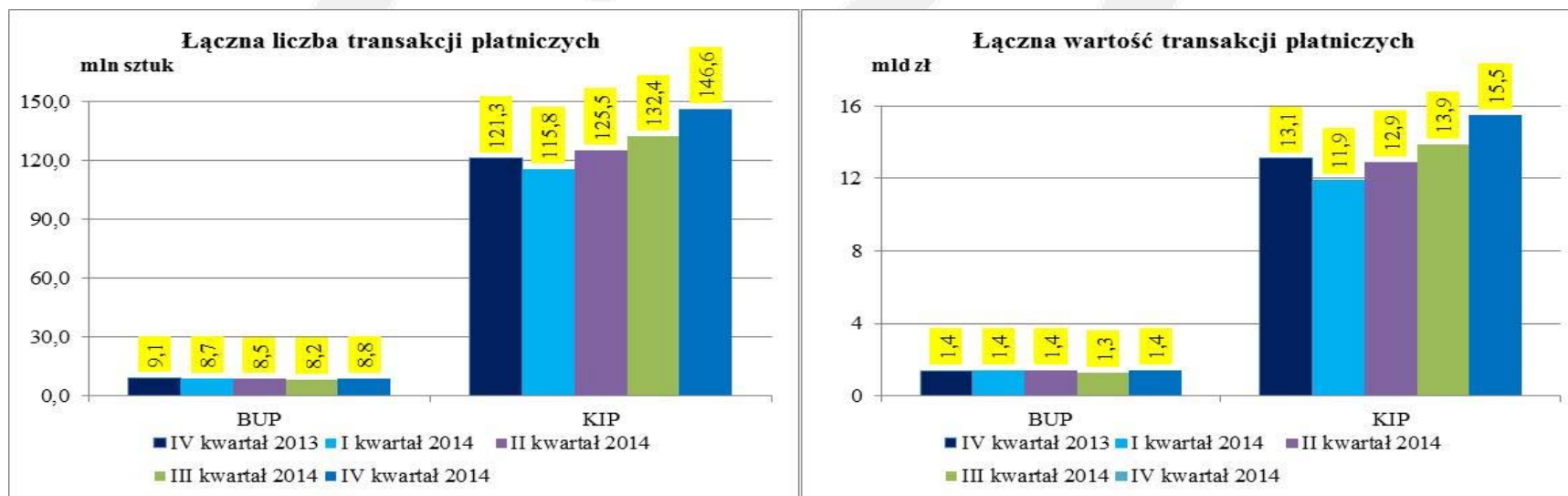
- W IV kwartale 2014 r. KNF udzieliła 3 zezwoleń na prowadzenie działalności w charakterze krajowej instytucji płatniczej. Tym samym, na koniec grudnia 2014 r. zezwolenia posiadało 28 KIP.
- W IV kwartale 2014 r. krajowe instytucje płatnicze wykonały 146,6 mln transakcji płatniczych o łącznej wartości 15,5 mld zł (w III kwartale 2014 r. odpowiednio: 132,4 mln transakcji o łącznej wartości 13,9 mld zł).
- Większość transakcji płatniczych (w IV kwartale 2014 r. ok. 80%) została zrealizowana przez krajowe instytucje płatnicze, które jednocześnie działają jako agenci rozliczeniowi na podstawie zgody Prezesa NBP (Grupa A).

KIP	Liczba transakcji (tys. sztuk)				Wartość transakcji (mln zł)				Opłaty i prowizje (tys. zł)			
	I kw. 2014 r.	II kw. 2014 r.	III kw. 2014 r.	IV kw. 2014 r.	I kw. 2014 r.	II kw. 2014 r.	III kw. 2014 r.	IV kw. 2014 r.	I kw. 2014 r.	II kw. 2014 r.	III kw. 2014 r.	IV kw. 2014 r.
GRUPA A	106 743,9	114 275,4	116 566,5	127 316,0	10 342,2	11 057,3	11 209,1	12 372,9	156 007,7	167 347,5	123 629,6	136 556,3
GRUPA B	3 513,4	3 669,7	7 973,5	10 318,8	750,0	740,8	1 381,2	1 733,6	8 160,2	8 341,1	16 786,3	19 158,9
GRUPA C	5 728,4	7 588,8	7 853,1	8 930,4	760,5	1 102,1	1 313,3	1 377,1	12 601,2	16 374,7	14 608,4	19 163,6

- W IV kwartale 2014 r. transakcje płatnicze w walucie innej niż PLN zrealizowało 9 (w III kwartale 2014 r. - 7) krajowych instytucji płatniczych na łączną kwotę 101,1 mln zł (w III kwartale 2014 r. - 69,5 mln zł), jednak ich udział w ogólnej wartości wykonanych transakcji należy uznać za nieistotny (0,65%).
- Średnia wartość pojedynczej transakcji płatniczej w KIP wyniosła 105,6 zł (dla porównania: w IV kwartale 2013 r. 108 zł, w I kwartale 2014 r. 102 zł, w II kwartale 2014 r. 103 zł, a w III kwartale 2014 r. 105 zł).

Liczba i wartość transakcji płatniczych KIP

- łączna liczba i wartość transakcji, zrealizowanych w IV kwartale 2014 r. przez 26 KIP (1 KIP nie wykonywał w IV kwartale 2014 r. transakcji płatniczych, a 1 KIP nie został uwzględniony w związku z wydaniem decyzji KNF o wygaśnięciu zezwolenia) była znacząco wyższa aniżeli skala działalności zrealizowanej w tym okresie łącznie przez 1 156 zarejestrowanych BUP. Wraz z uzyskiwaniem przez kolejne podmioty zezwoleń na działalność w charakterze krajowych instytucji płatniczych, w kolejnych kwartałach systematycznie i dynamicznie wzrasta dysproporcja pomiędzy łączną skalą działalności KIP a BUP, mierzoną ogólną liczbą i wartością realizowanych przez te podmioty transakcji.

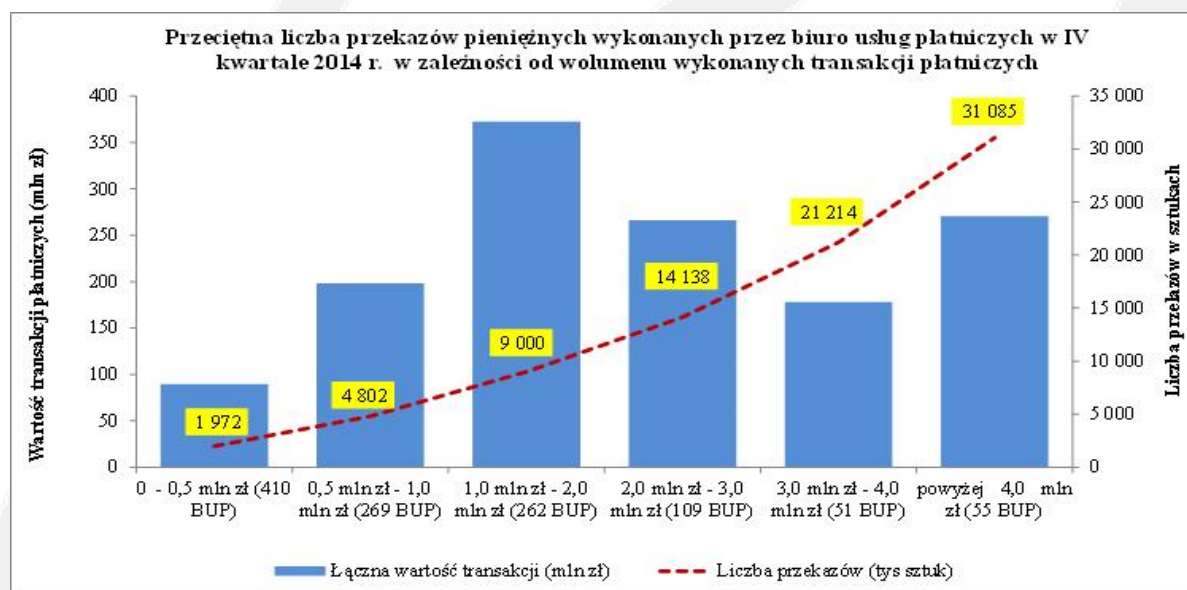

Liczba i wartość transakcji płatniczych BUP

- **Do dnia 20 kwietnia 2015 r. informację sprawozdawczą za rok 2014** przesyłały do KNF 1 107 biur usług płatniczych z 1 356 zobowiązanych do przesłania rocznej informacji sprawozdawczej (81,6%). Za 2013 r. informację roczną przekazały 1 053 biura z 1 315 wpisanych do rejestru (80,1%).
- W całym 2014 r. biura usług płatniczych zrealizowały 33,2 mln przekazów pieniężnych o łącznej wartości 5,2 mld zł. Przeciętnie jedno biuro wykonało transakcje o wartości 4,7 mln zł, a średnia wartość przekazu wyniosła 155,7 zł. W 2013 r. BUP-y zrealizowały 34,3 mln przekazów o łącznej wartości 5,4 mld zł. Przeciętna wartość transakcji wykonanych przez jedno biuro wyniosła 5,2 mln zł, natomiast wartość jednego przekazu pieniężnego wyniosła 158,2 zł.
- **Do dnia 20 kwietnia 2015 r. sprawozdania za IV kwartał 2014 r.** przesyłało do KNF 1 156 biur usług płatniczych (85,3%) spośród 1 356 podmiotów objętych tym obowiązkiem. Dla porównania do 4 grudnia 2014 r. sprawozdania za III kwartał 2014 r. przesyłały do KNF 1 062 biura usług płatniczych (78,3%) spośród 1 356 podmiotów objętych tym obowiązkiem.
- Ilość zrealizowanych przekazów pieniężnych w IV kwartale 2014 r. (łącznie 8,8 mln przekazów) była wyższa niż w I, II i III kwartale 2014 r., ale niższa niż w IV kwartale 2013 r., a ich łączna wartość wyniosła 1,4 mld zł.

Liczba i wartość transakcji płatniczych BUP

- Z danych sprawozdawczych biur usług płatniczych za IV kwartał 2014 r. wynika, że 679 biur (59%) zrealizowało 2,1 mln przekazów pieniężnych w przedziale do 1 mln zł, w łącznej wysokości 287,7 mln zł (przeciętnie jedno biuro wykonało 3 093 przekazów, średnio 62 przekazy dziennie).

- Biura usług płatniczych, które przekazały informacje sprawozdawcze za IV kwartał 2014 r. i jednocześnie posiadały zabezpieczenia (umowy ubezpieczenia albo gwarancji), zrealizowały przekazy pieniężne o średniej miesięcznej wartości 388,1 mln zł ogółem (łączna wartość zabezpieczeń wyniosła 27,7 mln zł), **co oznacza, że średni miesięczny poziom pokrycia zabezpieczeniem zrealizowanych w tym okresie przez BUP transakcji płatniczych wyniósł 7,1%**. Dla porównania w III kwartale 2014 r. średnia miesięczna wartość przekazów wyniosła 366,3 mln zł, wartość zabezpieczeń 26,7 mln zł, a miesięczny poziom ochrony 7,3%.

Fundusze własne KIP

- Zgodnie z uregulowaniami ustawy o usługach płatniczych, wysokość funduszy własnych krajowej instytucji płatniczej nie może być niższa od minimalnej wartości kapitału założycielskiego, jaka wymagana jest do skutecznego wystąpienia z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze KIP albo kwoty obliczonej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2011 r. w sprawie metody obliczania kwoty, o której mowa w art. 76 ust. 4 pkt 2 ustawy o usługach płatniczych.
- Z analizy danych sprawozdawczych KIP za poszczególne kwartały 2014 r. i 2013 r. wynika, że kapitały założycielskie krajowych instytucji płatniczych kilkukrotnie przewyższają ustawowe minimum. Wyraźnie widoczna jest w tym obszarze dominacja kilku KIP o ugruntowanej pozycji na rynku usług płatniczych, prowadzących działalność na szeroką skalę.
- W IV kwartale 2014 r. wszystkie analizowane KIP posiadały fundusze własne w wymaganej wysokości (tj. wg wyższej z kwot: minimalna wysokość kapitału założycielskiego albo kwota obliczona zgodnie z ww. rozporządzeniem Ministra Finansów).
- Fundusze własne krajowych instytucji płatniczych (po pomniejszeniach wynikających z przepisów uup) wyniosły łącznie na koniec IV kwartału 2014 r. 275,7 mln zł.

Nadzór nad BUP

- **Do dnia 20 kwietnia 2015 r. z obowiązków wobec KNF nie wywiązało się:**
  - 249 biur usług płatniczych (18,4% BUP wpisanych do rejestru KNF do końca 2014 r.), które nie przesłały KNF informacji o liczbie i wartości wykonanych przekazów pieniężnych za cały 2014 r.;
  - 200 biur usług płatniczych (14,7% BUP wpisanych do rejestru KNF według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r.), które nie przesłały KNF informacji o liczbie i wartości wykonanych przekazów pieniężnych za IV kwartał 2014 r.;
  - 390 biur usług płatniczych (28,8% BUP wpisanych do rejestru KNF na dzień 31 grudnia 2014 r.), które nie przesłały KNF zawartej albo wznowionej umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej.
  - 141 BUP nie wywiązało się łącznie z obowiązków w zakresie przekazania informacji sprawozdawczej oraz umowy ubezpieczenia albo gwarancji, o których mowa powyżej.
- Fakt ten może generować ryzyko systemowe i stanowić potencjalne zagrożenie dla pewności obrotu i stabilności krajowego systemu finansowego.
- Na podstawie obowiązujących przepisów, regulujących funkcjonowanie krajowego rynku usług płatniczych, KNF nie posiada uprawnień, umożliwiających wykreślenie z rejestru tych BUP, które nie wywiązują się z ciążących na nich obowiązków sprawozdawczych, wynikających z ustawy o usługach płatniczych.
- Prace nad nowelizacją ustawy o usługach płatniczych są w toku (kolejny projekt założeń ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych Ministerstwo Finansów przekazało do Komitetu Stałego Rady Ministrów dnia 2.04.2015 r.

Działania nadzorcze KNF wobec KIP

W ramach działań nadzorczych wobec KIP, KNF:

- weryfikuje przekazywane okresowo dane sprawozdawcze (kwartalne i roczne);
- analizuje wyniki finansowe KIP w kontekście ich zgodności z przedstawianymi planami finansowymi;
- przeprowadza kontrole w nadzorowanych podmiotach w celu weryfikacji zgodności ze stanem faktycznym danych, zawartych w sprawozdaniach okresowych oraz kontroli zgodności prowadzonej działalności w zakresie usług płatniczych z obowiązującymi przepisami prawa i zaleceniami oraz wytycznymi KNF (na przełomie listopada i grudnia 2014 r. pracownicy UKNF przeprowadzili kontrole w 2 krajowych instytucjach płatniczych).

Działania nadzorcze KNF wobec BUP

W ramach działań nadzorczych wobec BUP, KNF:

- monitoruje terminowość przekazywania informacji sprawozdawczych,
- monitoruje przestrzeganie obowiązku ochrony środków klientów,
- informuje nadzorowane podmioty o obowiązku ograniczenia skali działalności albo konieczności przekształcenia się w KIP w razie przekroczenia ustawowego limitu miesięcznych obrotów w wysokości 500 tys. EUR (w IV kwartale 2014 r., podobnie jak w III kwartale 2014 r., nie odnotowano przekroczenia dopuszczalnego przez przepisy ustawy o usługach płatniczych limitu transakcji za okres ostatnich 3 miesięcy),
- kontroluje terminowość realizacji przekazów pieniężnych,
- prowadzi postępowania administracyjne w sprawie nałożenia kar pieniężnych w odniesieniu do podmiotów, które nie dopełniają obowiązków sprawozdawczych, wynikających z ustawy,
- kieruje zalecenia do BUP, co do których ustalono, że uzyskują ujemny wynik finansowy z tytułu prowadzenia działalności innej niż świadczenie usług płatniczych albo nie wykazują przychodów z tytułu prowadzenia tej działalności.

Na podstawie obowiązujących przepisów, regulujących funkcjonowanie krajowego rynku usług płatniczych, KNF nie posiada uprawnień, umożliwiających wykreślenie z rejestru dostawców usług płatniczych tych biur usług płatniczych, które nie wywiązują się z ciążących na nich obowiązków sprawozdawczych.

Opracowanie:

Departament Bankowości Komercyjnej i Specjalistycznej oraz Instytucji Płatniczych